

školní četba

Svatopluk Čech

**Nový epochální výlet
pana Broučka,
tentokráte do XV. století**

Svatopluk Čech (1846-1908) – český básník, prozaik, novinář a cestovatel, který se proslavil fantastickými příběhy pana Broučka.

Satirickou povídku Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století vydal Svatoopluk Čech poprvé v roce 1888. Jedná se o druhou autorovu povídku, jejímž hlavním hrdinou je typický měšťák, majitel činžovního domu, Matěj Brouček. Ta první se jmenovala „Pravý výlet pana Broučka do Měsíce“ a je v této knize zmiňována.

Prostřednictvím hlavního hrdiny Svatoopluk Čech satiricky kritizoval typické vlastnosti a chování bohatších pražských měšťanů sedmdesátých a osmdesátých let 19. století. V Matěji Broučkovi byla vytvořena typická postava zobrazující tělesné i povahové vlastnosti mnoha podobných skutečných jedinců, lidí, kterým klesá jejich národnostní uvědomění, nemají žádné pevné zásady a pro okamžitý osobní prospěch jsou ochotni udělat cokoli, čehokoli se zřící i k čemukoli se přihlásit. Matěj Brouček se rád dobře nají, napije, rád užívá svých peněz získaných od nájemníků svého domu a přitom sám nepracuje, ani se nijak nezajímá o život lidí ve svém okolí. Svůj volný čas tráví vysedáváním po hospodách a vedením nekonečných řečí s jemu podobnými lidmi.

V povídce silně zaznívá i kritika sociálních poměrů nejchudších obyvatel Prahy žijících v těžkých podmínkách malých domků ve Zlaté uličce, které se vyhýbají návštěvníci jiných romantických míst Pražského hradu v jejím těsném sousedství.

Svatopluk Čech

Nový epochální výlet pana Broučka,
tentokráte do XV. století

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© *Carpe diem*, 2012

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic

ISBN 978-80-87631-22-5

I.

Třeba dosvědčiti, že pan Brouček slávou, kterou mu zjednal epochální výlet na měsíc, ani dost málo nezpyšněl. Zpráva o jeho úžasných výzkumech rozlétna se po vlasti a jméno Brouček chvělo se na každém rtu; ba, kvůli němu vjelo si do vlasů několik redakcí a stran, z nichž každá drala se o jeho přízeň a podkládala mu svoje tendence. Ale pan Brouček moudře a skromně mlčel. Nestaraje se o vřavu veřejnosti, vybíral klidně dál svou činži a trávil své večery jako dříve mezi starými známými U kohouta nebo na Vikárce, ale zde řídčeji – odvažovalť se k panu Würflovi jen za novoluní nebo byla-li obloha mračny zastřena.

Zkrátka, pan domácí nezměnil v ničem neokázalý způsob svého života. Nechodil do kaváren sbírat hold obdivu z očí mladistvých nadšenců, a jda ulicí, tvářil se, jako by nepozoroval, že zraky všech na něm utkvívají s touž posvátnou úctou, s jakou patřival kdys italský lid na pěvce „Inferna“, hledaje na tváři jeho stopy pobytu pekelného. Pan Brouček nedal se ani fotografovati s okem v neurčitou dálku upřeným a se svým cestopisem v ruce, aniž sestavil pro časopisy a naučné slovníky svou skromnou autobiografii s obligátním učitelem, který již v útlu dětskou duši vkládal sémě všeho dobrého a krásného, aniž si uchystal do zásoby duchaplné sentence pro památníky, ba neučinil mezi přáteli ani nejmenší narážku na okolnost, že je tomu právě deset roků, co začal choditi na Vikárku, – zkrátka, nepřijal ani jediné zvyklosti slavných lidí a přiznal se mi, že vavřín má pro něho cenu jen potud, pokud se jeho listů užívá ke skopové na divoko.

Zdržuju se déle při této skromnosti páně Broučkové, poněvadž je u nás nyní vlastností tak neobyčejně vzácnou. Touha po slávě stává se znenáhla hlavním, všeobecným rysem naší společnosti. Kdož dbá nyní to, aby tiše působil na své roli, ve své dílně, na katedře nebo za studovním stolkem, spokojen zdárným, byť neokázalým ovocem své skromné práce?! Ten starosvětský druh lidí pomalu vymírá. Jediná snaha nynějšího pokolení směřuje k zevnějšímu lesku a fanfárám slávy. Arci slávy nejrůznějšího druhu. Studující pohrdá studii a shání se po vavřínech

básnických; učitel pokládá učitelství za své vedlejší povolání a baží státi se spisovatelem, ne-li redaktorem; advokát přenechává své klienty pánu bohu a stará se o vyšší politiku; rolník zanedbává své hospodářství a dere se o různá výborství; řemeslník zaměňuje verpánek předsednickým křeslem v různých spolcích atd. atd. Národní statky, hmotné i duševní, při tom směru valně neprospívají, ale zato máme v Čechách již takovou spoustu proslulých lidí, že trávíme skoro všechen svůj čas srdečnými ovacemi, slavením pětiletých jubileí, pořádáním slavnostních banquetů večírků a podobnými užitečnými věcmi.

Jak hluboko srostla slávychtivost s veškerým naším životem, toho důkazy nalézáme i v nesčetných rčeních a titulaturách. Jiní národové, pozdravující voláním své zasloužilé neb oblíbené muže, přestávají na prostém přání, aby žili (což není zajisté mnoho) nebo nejvýše, aby dlouho žili. Němci volají „hoch!“, což je také velmi krotké, ba skoro dvojsmyslné přání. Ale u nás pozdravujeme každého, kdo třeba nevykonal pranic jiného, nežli že se dožil svého padesátého roku, hned hromovým „Sláva!“ Jinde dává se nejváženějším korporacím nejvýše titul „chvalný“ nebo „ctěný“; u nás by každá pokládala za urážku, kdyby se jí odepřelo uznání její slávy. Slavný je u nás každý výbor, klub a spolek; slavná každá redakce, komise a jednota; slavné, ne-li dokonce veveslavné, každé finanční ředitelství. Zkrátka, sláva rozléhá se na všech koncích a slávou hází se na všechny strany, jako by to byla nejlacinější věc na světě. Věru, že nechápu, odkud se u nás tolik slávy bere, pohlížím-li na naši přece jen skrovnou literaturu, na naši vědu v začátcích, na nedostatky našeho průmyslu a obchodu, na náš dluhy přetížený rolnický majetek a na politické naše postavení, o němž raději pomlčím.

Odpusťte mi nudné úvahy, k nimž zavedla mne bezpříkladná skromnost mého hrdiny. Mnohý, kdo se nepodíval ani do Krče, neřku-li na měsíc, chlubí se každému na potkání svými drahocennými zkušenostmi. Však znáte takového člověka, který byl jednou v životě za hranicemi, na př. jen v Drážďanech. Každá společnost, v níž se octne, musí vyslechnouti alespoň některou upomínku z jeho cesty. Prohod'te si třeba něco o gorgonzolském sýru, a již spustí: „Kdykoli slyším o gorgonzolském

sýru, pánové, tu mi vždycky napadne drážďanská Sixtinská Madona, před níž jsem se spřátelil s jedním starým podivínským Vlachem, který atd.“ Zkrátka, ať se mluví o čemkoli, drážďanský cestovatel dovede na všechno šikovně nebo nešikovně zavěsiti své Drážďany.

Zcela jinak pan Brouček. On dotýkal se měsíce skoro nerad a jeho rozprávky v hostinci točily se jako dříve jen kolem věcí pozemských. Jenže nyní, věren svému slibu na měsíci, zdržoval se všeho nepříznivého kritisování městských a státních záležitostí; z téže příčiny vyhýbal se teď i rukavičkáři Klapzubovi, jako zlovolnému rýpalu. Ale jedna věc povážlivě zviklala jeho příkladný optimismus. Byly to nově vydané zákony o exekučním řízení, které tak citelně zkracují práva ubohých domácích pánů a vydávají je bez obrany všanc zlovůli nesvědomitých nájemníků.

Ačkoliv panu Broučkovi někdy mráz po zádech pobíhal při pomýšlení na hrůzy železné panny a středověké inkvisice, o níž děsivě pojednávala jedna kniha jeho skrovné bibliotéky, budilo v něm přece ono nespravedlivé zákonní ustanovení leckdy touhu po starých, zlatých časech. Litoval, že falešná humanita vzala věřiteli možnost, vsaditi nesvědomitého dlužníka mezi žáby a krysy na dno nějaké romantické věže, a mysli si, že by čtvrcení za živa nebylo přílišným trestem pro nájemníka, který ze zásady nájemné neplatí.

Tyto a podobné úvahy staly se zárodkem, z něhož poznenáhlu v panu Broučkovi vyklíčila jakási záliba ve věcech minulých. Porovnáváje přítomnost s minulostí, pokud ji znal z vlastních upomínek, z vypravování starých pensistů a z několika rytířských románů, které četl za mladých let, – začal se kloniti k náhledu, že bylo za stara v mnohé příčině lépe než nyní. Pro znovuzavedení železné panny a španělské inkvisice by sice nebyl, ale kdyby každého zloděje pověsili zkrátka jako tehdy na nejbližší šibenici, uspořil by tím stát ohromné sumy na živění darebáků, kterým se nyní staví paláce z kapes poctivých lidí. A jakým právem nutí se nyní bezdětný člověk k tomu, aby platil krvavé přírážky na hříšný školní přepych pro cizí děti! Dříve stálo vyučování pakatel, a přece mládež člověka slušněji pozdravila než nyní. Továrny neubíraly řemeslníku výdělek

a zato vytrval ti kabát půl století. A co železnice? Kolik formanů a hospod mělo dříve na silnicích pěkné vyživení, a cestování po dostavníku bylo sice zdoluhavější, ale zato jsi přece cesty užil a nemusel se báti většího neštěstí, než leda zlomení nápravy. A jestliže za dávných dob loupežní rytířové s pacholky svými pocestné přepadali, měli alespoň své brlohy jenom na vysokých skalách a číhali za noci v pustých leších; nyní však mají nejlepší domy uprostřed samého města a odírají nás všechny za bílého dne. Není divu, že při tomto směru myšlenek pan Brouček zabřídá časem do romantické nálady, která mu dříve – vyjma snad mladistvé ony doby rytířských románů – bývala úplně cizí. Zvláště často budila se tato nálada, když vystoupil vzhůru na Hradčany a blížil se Vikárce.

Spisovatel této knihy se přiznává, že i sám bývá opředěn romantickým kouzlem, kdykoliv navštěvuje zajímavý tento hostinec. Ať již se k němu ubírám zadem po Starých zámeckých schodech branou při zasmušilé Černé věži, kolem vážného purkrabství a šedých věží památného kostela svatojirského, či předem přes Nové schody zámecké, kolem starých šlechtických domů a novějším zámeckým portálem Scamozziho: kdykoli vstoupím na třetí hradní dvůr před velebný, kamenným lesem ozdobných pilířů a oblouků k nebi strmící kolos dómu, vždy vystávají ze všech koutů stíny tisícileté minulosti a naplňují mou fantasií vírem pochmurných i pestroskvělých obrazů. Z šera dávných věků vynořuje se přede mnou zástup prvních křesťanských chrámů; vidím tajemný pahorek Žiži, kde snad posvátný plamen kdysi šlehával v kole žreců; vidím i kamenný stolec, na němž dávní Přemyslovci obouvali se v lýkové střevice svého praotce. Ale pojednou mizejí tyto obrazy a namísto nich zdvihá se přede mnou chrám svatovítský, sice ještě pouhý nedokončený jeho kůr, ale již velebně zářící v lesku své nové nádhery, a do něho vchází Karel ve zlatém panovnickém ornátě, obklopen skvoucím průvodem kněžstva a rytířstva; pak objevuje se vážná postava betlémského kazatele, jenž směle přibíjí své pozvání k disputaci o kramaření odpustkovém na dveře chrámové; tu kadeřavá krásná hlava Jiřího hrdě nese zářivou korunu; tam Vladislav Polský kráčí v plném

majestátu; pak plní se nádvoří cizokrajnými postavami ve španělských pláštích nebo temných řízách astrologů; teď ve vozech, obklopených zástupy žoldnéřů, bělohorští mučedníci konají smutnou cestu k Bílé věži – a dále, dále snuje se proměnlivé pásmo výjevů radostných a žalostných, velebných a děsivých...

Na chvíli procituju ze sna minulosti a hledím se zálibou na vzrůstající zdi nové lodi chrámové, již doba naše doplní velkolepé dílo Karlovo. Ale těsná Vikářská ulička znova mne unáší v zašlé časy. Vzpomínám na bouřlivé děje, jež v dobách náboženských rozbrojů tolikrát rušily klid kanovníků pražských, jejichž kapitulní refektář stával právě asi tam, kde vítá tě nyní Würflův skromný hostinec.

Ačkoliv má prosté, nevysoké to stavení zvenčí střízlivé novověké vzezření, přece kdykoli vstupuji do jeho nepravidelné předsínky, vždy vězívám ještě v kouzelných poutech minulosti a očekávám, že pan Würfel uvítá mne v malebném středověkém kroji: s pestrou karkulí na hlavě, v kabátci s napouchlými, prostříhanými rukávy, v sukni kunovinou lemované, v těsně přiléhajících nohavicích, jedné žluté a druhé fialové, v červených střevicích s pulsáhovými špičkami, a že přede mnou místo střízlivé púllitrové sklenice postaví ohromný hliněný pohár s malováním a s divnými maňásky na víku.

A ještě když sedím v hostinské jizbě u hlubokého výklenku okna, z něhož jest obloukem krytého schodiště viděti dolů na dvorek, ohrazený v pozadí tlustou hradní zdí, kde v širokém výklenku dvě malá okna hledí do bujné zeleni Jeleního příkopu a napravo strmí okrouhlá, malebná, romantická Mihulka: ještě tam, skloniv za sklenicí chmeloviny ve stinném koutě hlavu do dlaní, dopřádám sen minulosti, – jest mi, jako bych seděl pod gotickým sklepením nějaké středověké krčmy, a čekám, až otevru oči, že shledám se v některém století minulém...

Čtenář mi promine, že mluvím trochu déle o sobě. Vždyť ví, s jakou sympatií lnou všichni autoři vůbec k své osobě. Je skutečně zvláštní, jak rádi se obírají sebou samými a s jakou pietou se k osobě své chovají. Nemluvím ani o lyrických básnících, kteří se věnují zpravidla výhradně kultu svého šlechtného a drahocenného Já; nemluvím o cestopiscích,

kteří cizích krajin a národů užívají většinou toliko za malebnou stafáž k své zajímavé osobnosti, imponující čtenáři při každém kroku vpravdě gentlemanskou jistotou a vybroušeností, ač třeba často bývala dosti komickou figurkou pro ty spolucestující a domorodce, které sama líčí jen s pohrdavým humorem, – ale již neobejde se bez vystoupení autora, všemi ctnostmi ozdobeného, ani žádná báseň epická, žádný román, žádná novela nebo črta, a brzy nadejde bezpochyby doba, kdy také dramatictí spisovatelé vřadí svou vlastní vděčnou figuru mezi osoby svých kusů. Ani učení spisovatelé nechovají se jinak. Alespoň pod řádkou musí do svých studií a monografií vpraviti „spisovatele těchto řádků“ a z každé stránky vyzírá opravdová úcta, jakou chovají k „autoru tohoto pojednání“.

Než dosti již reflexí; přistupme k ději!

II.

Ve čtvrtek dne 12. července t. r. (udávám přesně datum, poněvadž má v tomto cestopise zvláštní důležitost) vyšel si pan Brouček po delší době opět jednou na Hradčany.

Na Vikárce bylo právě několik hostů a brzy rozproudil se obecný hovor, k němuž látku poskytovala – jako zde tak často – romantická minulost. Vždyť tu v obvodu zámeckém všechno takofka žije a namnoze tyje z minulosti. Najdeš zde kanovníky a jiné duchovenstvo, mající z odkazů dávné zbožnosti službu a bydlo při starobylé katedrále; najdeš tu sakristány, kterým týž velebný památník dává obživu a leckterý mimořádný příspěvek z kapes umění milovných cestovatelů; najdeš zde několik zámeckých služebníků, kteří v osiřelém hradě obcházejí jako teskné stíny pohynulé slávy; najdeš tu šlechtičny tereziánského ústavu, které nikterak neruší starožitný ráz okolí; najdeš zde chudinu, bydlící v trpasličích, zvenčí idylicky nalíčených, ke staré hradní zdi přilepených jesličkách Zlaté uličky, té uličky, kde bys našel asi právě tolik zlata jako v kelímkách Rudolfových alchymistů, jejichž bývalé laboratoře sem jalová pověst položila, – té uličky, v níž snad leckterý novověký obyvatel

nepovšimnut hladoví v sousedství děsně romantických hladomoren, kam duše útlocitné spropitným vstup si kupují, aby trnuly nad barbarstvím věků minulých; najdeš tu rozmanité skromné obyvatelstvo jiných domků a domů, nalepených na šedivé, polozřícené hradby a věže, – jen po tom nejhlavnějším, co patří k lepšímu a slavnému sídlu královskému, nadarmo se ohlížíš...

Dnešní zábavu na Vikárce zahájily staré hradní věže a hrůzné jejich žaláře. Pan Würfel vypravoval, kterak se spustil jednou po rumpále do nejhlubšího sklepení Daliborky, do bývalé hladomorny, a co tam všechno spatřil. Povzbuzen dojmem svého vypravování přidal zprávu o podzemních chodbách, které při kopání základů pro novou stavbu chrámovou byly objeveny a do nichž samojediný vnikl. Po stupních dobře zachovaných sestoupil pod zemi a našel tam dvě, bohužel zasypané chodby, z nichž jedna vedla patrně přímo pod Vikárkou do Jeleního příkopu, druhá však bůhvíkam.

Poslední zvěst účinkovala mocně na pana Broučka, pro něhož takové chodby mívaly odjakživa zvláštní přišerně pikantní půvab. Chopil se tedy živě nového předmětu a vyslovil náhled, že ony podzemní chodby jsou bezpochyby pouhým útržkem celé sítě tajných podzemních výchoďů, jimiž králové v době nebezpečí mohli z hradu vyváznouti v tu stranu, kam se jim právě nejlépe hodilo. Ani žádný obyčejný hrad rytířský nelze si mysliti bez takových podzemních opatření, neřku-li staré královské sídlo, tak často ohrožované nepřátelskými útoky.

Nějaký profesor, který dnes na Vikárku zabloudil, provázel výklad pana domácího dvojsmyslným úsměvem a prohodil ironicky, že nám bohužel historie nezachovala zpráv o některém králi, který by byl podzemní cestou z pražského hradu unikl. Pan Brouček odbyl naivní námitku podle zásluhy.

„Ale, ale, pane profesore,“ pravil, klepaje si výmluvně prstem na čelo, „snad nemyslíte, že byli staří králové tak hloupí, aby někomu vyzvonili, kudy tajně z hradu utíkají?! Byly by to pěkné tajné chodby, o kterých by profesori dějepisu ve školách přednášeli. To je rozum! Vždyť je známo, že i dělníci, kteří takové chodby kopali, mívali oči zavázané a bývali hned po vykonaném díle odpraveni.“

Tyto zevrubné zprávy měl pan domácí z dotčených již rytířských románů, v nichž se dočetl za mlada tolikerých podrobností o tajných chodbách, že mohl právem vystupovati jako znalec v tomto oboru podzemního stavitelství.

Jiný host přidal se na jeho stranu a mínil, že as ty podzemní chodby zvláště dobře se hodily králi Václavovi, který tudy mohl vycházeti s nerozlučným katem na svá noční dobrodružství a v čas potřeby unikati nástrahám nepřátelského panstva do některého ze svých domů uprostřed města.

„Snad nějakým průkopem pod řečištěm vltavským?“ otázal se posměšně profesor. „Neboť, jak povědomo, ze tří královských domů Václava IV. ležely dva na Starém Městě a třetí dokonce až na Zderaze.“

„Velmi možná, že takovým průkopem!“ odsekl příkře pan Brouček, podrážděn již pohrdlivým způsobem a tónem nadutého profesora. „Či snad myslíte, že by takový tunel nikdo neprovedl? Dávno již četl jsem o průkopu pod řekou Temží v Londýně a tuhle stálo ve všech novinách, že chtějí prokopati veliký tunel pod mořským dnem z Anglicka až do Francouzsko. Prosím!“

„Ale, ale, drahý pane! Co je možno za našich dnů – za nynější pokročilé techniky –,“ začal profesor, usmívaje se dále svým hrdopyšným způsobem; ale Broučkův spolubojovník přerušil prudce tyto výklady.

„Oho, snad nemyslíte, pane profesore, že za stara neuměli se zavrtat právě tak pořádně do země jako nyní! O tom by vás mohly nejlépe poučit příbramské doly nebo třeba kutnohorský Osel!“

„Bodejť že každý osel!“ dotvrdil rozdrážděný pan Brouček, který náhodou o kutnohorském dolu toho jména neměl tušení. „Sám bych vám mohl jmenovati rytířské hrady, od kterých vedly tajné chodby pod horami a doly, skalami a lesy až k jiným hradům několik mil cesty vzdáleným – několik mil – rozumíme, a to je něco více než krátký tunel pod Vltavou. Na příklad od hradu Eulensteinu až k hradu Teufelsburgu – pamatuju-li se dobře –. Ale tehdaž odbyly se takové věci v tichosti, kdežto nyní tropí se po celém světě pekelný povyk s ledajakou prokopnutou úžinou!“

Netřeba podotknouti, že také hrady Eulenstein a Teufelsburg, o jejichž poloze nemohu čtenáře poučiti, byly výtěžkem mladistvé rytířské četby páně Broučkovy.

V debatě, která nabývala každou chvilkou větší živosti a vášnivosti, účastnili se horlivě všichni přítomní, vyjma jediného pana Würfla, který ledva stačil naplňovati sklenice v řečnickém zápalu o překot vyprazdňované. Největší práci měl s oběma sklenicemi pana domácího. Brouček stává se totiž v poslední době starostlivějším o své zdraví a dbá toho, aby pivo bylo řádně odstálé, pročež si dává přinášeti dvě sklenice najednou, které se mu nyní výborně hodily k demonstrování polohy hradů Eulensteinu a Teufelsburgu. Posádky hradní představoval obsah obou sklenic a tajnou podzemní chodbu páně Broučkovo vlastní hrdlo, jímž upláchla obyčejně posádka Teufelsburgu dříve, nežli mohl pan Würfel zásobiti Eulenstein novými silami. Ba, pan domácí vzpomněl si ještě na třetí hrad, jakýs Unkenfels, mající s oněmi také podzemní spojení, a rozšiřoval své demonstrace i tímto směrem, až ho profesor důtklivě upozornil, že domnělý Unkenfels jest jeho (profesorova) vlastní sklenice a nemá pro dnes pranic co činiti s tajnou chodbou pana domácího.

Řečnický boj skončil úplným vítězstvím pana Broučka. Odpůrce za odpůrcem poražen dával se na útěk, až posléze náš hrdina zůstal na opanovaném bojišti samotěn s panem Würflem, který další jeho výklady sice provázel naprostým souhlasem, ale přitom vytrvale porovnával své remontoirky s nástěnnými hodinami. Čtenáři „Výletu do měsíce“ znají již význam tohoto konání a nepodiví se tedy, že pan domácí po chvíli zaplatil svůj řád a svou známou měsíční chůzí opustil hostinskou světnici.

Na neštěstí byl pan Würfel zaměstnán odklizením spoust na bojišti a nevyprovodil proto jak obyčejně vzácného hosta předsíňkou až na ulici, nýbrž zvolal za ním jen „Šťastnou dobrou noc, pane domácí –“ s šelmovským dodatkem: „a pozor na měsíc!“

Pravím: na neštěstí, a měl bych spíše říci: na štěstí, neboť bez tohoto opomenutí páně Würflova nebyl by asi pan Brouček zažil nové úžasné dobrodružství a nebyla by povstala tato kniha.

Ale než přikročím k vylíčení následujících událostí, uznávám za vhodné podati čtenářstvu některé místopisné zprávy, ač nepochybuji, že snad již každý uvědomělý Čech navštívil věkopamátne východiště objevů Broučkových.

Hostinec pana Würfla leží asi uprostřed Vikářské uličky, naproti vzrůstající nové lodi svatovítského chrámu. Zasklenými dveřmi vchází se z ulice do nevelké předsíně, z níž vstupujeme napravo do hostinské světnice, rovněž nevelké, avšak útulné, hledící dvěma okny do Vikářské uličky a jedním ke dvorku při Jelením příkopu. Vzhledem k ohromnému významu této místnosti pro lunozpyt a domácí historii mohl bych podrobně vylíčit i několik stolů se slánkami a pepřenkami, vzorně ohmataného národního střelce a několik obrazů s uměleckého stanoviska snad nikoli nezajímavých, ale především po důkladné restauraci volajících; než ponechávám takovou svědomitost těm kolegům spisovatelům, kteří nemohou zavaditi o žádný, pro čtenářstvo úplně lhostejný brloh, aby nese-psali zevrubný inventář všech jeho svrchků, že by v něm ani nejpřísnější exekutor žádné mezery nenašel. V pozadí vedou dveře do jiné místnosti, nepřístupné profánním navštěvovatelům hostince; jenom pan Würfel, chce-li obětovati domácím lárům a penátům, vchází tam jako velekněz do nejnvtitnější svatyně.

Leč vraťme se již z hostinské světnice do předsíně. V pozadí jejím otvírají se dveře do kuchyně a napravo vede druhý východ do krytého schodiště, v němž dole po jedné straně vchází se do sklepa a po druhé na romantický dvorek, dříve již vylíčený.

Toť stručný soupis místností Vikářčiných – jak by asi napsal v nejryzejším slohu světový cestovatel Josef Wunsch. Vítanou pomůckou bude čtenáři situační plánec pilným ilustrátorem přidaný.

Pan Brouček vyšel tedy z hostinské světnice do předsínky; ale co se dále v nejbližších okamžicích, zůstane snad navždy zahaleno clonou neproniknutelné záhady... Würfel chová sice nezvratné přesvědčení, že pan domácí – bezpochyby ještě v hlubokých myšlenkách o sporné theorii tajných chodeb – cestu si spletl a předsínkou místo ke dveřím na ulici v opačnou stranu ke schodům na dvorek vedoucím zamířil; ale pan